

A szegedi tüntetés szervezőinek kiléte homályban maradt

Kétezren a tandíj ellen

Körülbelül kétezren vettek részt tegnap Szegeden a tandíj ellen szervezett demonstráción. A HÖÖK-elnök szerint a hallgatókat gyerekek nézi a kormány. A tandíj várható mértékét a megkérdozett diákok nem ismerték.

„A tandíj súlyosan károsítja az Ön és környezete tanulmányait!” – ez a szlogen állt a tegnapi, a tandíj elleni tüntetésre toborzó plakátokon, és ezt nyomtatták a pólókra is, amiket a megmozdulásban résztvevőknek osztogattak. Szeged központjában, a Dugonics téren 4 órára körülbelül kétezren gyűltek össze, őket a rektori hivatal előtt felállított színpadról köszöntötték a szervezők. Hogy pontosan kinek az ötlete volt az akció, azt nem sikerült kideríteni. Néhány diák úgy tudta, hogy egy magánszemély áll a háttérben, más szerint a Hallgatói Önkormányzat, míg Török Márk, a szegedi egyetem BTK-HÖK elnöke azt mondta: néhány hallgató. Hozzátette: a hangosítást és a technikai feltételeket hallgatói civil szervezetek biztosították, de nincs felhatalmazva arra, hogy nevesítse ezeket.

A Himnusz elhangzása után a résztvevőkhez először Ekler Gergely, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) elnöke szólt. Elmondta, az országgyűlési választások előtt a kormánypartok azt ígérték: nem lesz tandíj. Most a diákokkal történt egyeztetés nélkül mégis bevezetik azt, „s ezzel gyerekként kezelik azokat a fiatalokat, akiknek Magyarország jövője a kezében van”. Török Márk beszédében hangsúlyozta: egymásért jöttek a térre a diákok és nem pártok mellett, vagy politikusok ellen.

Nem így látta ezt néhány résztvevő, akik a beszéd alatt így kiabáltak: „Török Viktor! Tanévmentességet!”

– Nem tüntetni kellene. A HÖÖK-nak akkor kellett volna lépni és más megoldást javasolni, amikor a tandíj még csak terv volt – vélte a szegedi egyetemen tanuló Kóhalmi Péter.

A tömegben többen táblákat lengettek. „Az érzés: egyetemistának lenni, megfizethetetlen” – állt az egyikén. Mások ezt írták a transzparenszre: „Mondd Ferikém, te mennyi tandíjat fizettél a diplomáért?”

TANDÍJTÖRTÉNET

1995-ben az akkori kormány a Bokros-csomag részeként tandíj kivánt bevezetni a felsőoktatásban. A diákok akkor sem értették egyet az ötlettel, ezért tavasszal a Pénzügyminisztérium elé vonultak, októberben pedig többnapos megmozdulást tartottak a Parlament előtt. Október 5-én több tízezer tüntetett a Kossuth téren. Aznap a hallgatók és Horn Gyula miniszterelnök megállapodtak arról: kétezzer forint lesz a tandíj, de az előzetes tervekkel ellentétben kiegészítő tandíjat nem vezetnek be. Az országos tüntetés előtt egy nappal Szegeden is demonstráltak a hallgatók és az oktatók. A Dugonics téri megmozdulásra akkor így invitáltak a plakátok: „Ne ülj a fenekeden!” 1998-ban a Fidesz, kormányra kerülésekor eltörölte a tandíjat.

A táblákkal tüntetőket – a politikamentesség nevében – a tömeg szélére kísérték a biztonsági emberek

Fotó: Karnok Csaba

Öket – a politikamentesség nevében – a biztonsági emberek a tömeg szélére kísérték.

– Ti miért vagytok itt? – kérdeztünk diákokat, akik abban egyetértettek, hogy a tandíj ellen. De annak mértékéről keveset tudtak. Volt, aki állította: egységesen évente 70 ezer forint lesz a fejlesztési részhozzájárulás, más csak annyit mondott: sok. A legközelebb Juhász Róbert állt az igazsághoz, ő azt állította: 105 ezer forintot kell fizetni félvétenként, és ettől 10-20 százalékban térhetnek el az egyetemeken. Ő egyébként a felsőoktatásban a valós reformok hiányát kifogásolta.

Találkoztunk nyugdíjasokkal is, akik – úgy fogalmaztak – unokáikért aggódó szimpáziánsként jelentek meg. Ők egyébként azt szerették volna tudni: árulnak-e nemzetiszi-

A REKTOR A FER-RŐL

Szabó Gábor, a Szegedi Tudományegyetem rektorának véleménye szerint ha a fejlesztési részhozzájárulás (fer) valóban a nevében foglaltakot szolgálja, akkor elfogadható. Érthetőnek tartja, hogy a hallgatók nem örülnek a fer-nek, de a tömegdemonstrációt nem tartja jó módszernek.

nű karlsruhalgot a rendezvényen. Karlsruhalag nem volt, de a rövid – alig félórás – megmozdulás végén koncertek: igen. A Blues B.R. Others Show, majd a Belmondo lépett fel.

A budapesti demonstrációt, melyre Ekler Gergely és Török Márk is hívta a hallgatókat, szeptember 21-én rendezik.

GONDA ZSUZSANNA

Tüntetni tanulni

SULYOK ERZSÉBET

Demokráciában tüntetések vannak. A diáktüntetés – ki bevallja, ki nem – a mai középgenerációnak amolyan szív közeli szó és jelenség. Nekem Párizs jut róla eszembe, a diákvezér, Daniel Cohn-Bendit, azok a bizonyos hatvanas évek, amikor a fiatalos ellenállás hangulata lett az úr a nyugati demokráciákban és egy szép pillanatra itt mifelénk is nagyra nőttek a remények.

Az egykori forradalmár diákok bálványa, Cohn-Bendit utóbb pont olyan konzolidált felnőtt lett, mi több, politikus, pont olyan, mint azok, akiket fiatalon se ő, se a társai ki nem állhattak. Ilyen a világ.

Szerintem az egyetemisták szocializációja egyenesen megkíván pár tüntetést. Igenis tanulják meg a diákok, méghozzá saját praxisban, mikor muszáj tiltakozni. És mikor nem kell. Melyek a szabályok, miféleké a betartandó normák – ha tüntet az ember. Szükségük lesz ezekre a tudományokra felnőtt korukban. Ilyen a világ.

Most és itt kell-e tüntetni? Aki tegnap ott volt a szegedi Dugonics téren, nyilván igennel válaszol, mások nemmel, ilyen a dolog természete. Nincs egyetlen igazság. Ha a kormány tandíjterve rossz terv, tüntetni kell. A tüntetőkkal a kormánynak tárgyalni kell. Megpróbálni meggyőzni őket, hogy a tandíj márpedig szükséges. Ha ez nem sikerül, alkut kell kötni. Kompromisszumot. Ilyen a demokrácia.

De, kedves tanulók, tüntetni csak hittel és fantáziával érdemes. Nincs unalmasabb és – ki bevallja, ki nem – riasztóbb egy langyos, bizonytalan, öntudatlan, magatehetetlen tömegnél.

Októberben többen demonstrálnak

Az érdekvédelmi szervezetek helyi testületeinek egy része már eldöntötte, hogyan csatlakozik az országos megmozdulásokhoz, mások még gondolkodnak. A diákok mellett demonstrációra készülnek a pedagógusok, a gyógyszerészek, a rendvédelmi-ek. Szeptember 16-ára utcai demonstrációt hirdetett a Nagycsaládosok Országos Egyesülete.

A Pedagógusok Szakszervezete országosan október 7. és 20. között több regionális nagygyűlést szervez. A hónap végén országos demonstrációt terveznek. Pap Jánosné, a szakszervezet Szeged városi és körzeti bizottságának titkára elmondta: egyelőre sztrájk-ról nincs szó. Abban bíznak, hogy a kormány érdekegyeztetés után alakítja ki javaslatát.

– A kiszivárogtatott hírek szerint a kormány befagyasztja a bértáblát. Ha ezt megteszi, akkor megszegi azt a hároméves bérmegállapodást, amit tavaly kötött a Szakszervezetek Együttműködési Fórumával. A pedagógusok az infláció mértékét meghaladó béremelést szeretnék – mondta Papné.

A Magyar Gyógyszerész Kamara szakpolitikai konferenciát és nagygyűlést tart holnap délután a budapesti Körcsarnokban, körül-

belül négyezer szakember részvételével. Mivel erre meghívást kapott a miniszterelnök és az egészségügyi miniszter is, a gyógyszerészek remélik, itt lesz lehetőségük beszélni problémáikról. Amennyiben mégsem, a további lépésekről ezen a nagygyűlésen határoznak.

A Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szakszervezetének (FRDÉSZ) elnöksége elfogadhatatlannak tartja, hogy a kormány az „életük árán” feladatukat ellátó hivatásosok szerzett jogait és járandóságait tovább kívánja csorbítani – hangzott el az FRDÉSZ keddi sajtótájékoztatóján. Bejelentették, amennyiben nem tudnak a következő hetekben a kormánnyal megállapodni, október 14-én figyelmeztető demonstrációt tartanak. A szegedi tüzoltóság szakszervezeti titkára, Kovács-Hegedűs Tamás elmondta, mindenképpen csatlakoznak a tervezett demonstrációhoz. A Szegedi Fegyház és Börtön szakszervezeti titkára, Gellért Gábor szerint az FRDÉSZ elnöke a büntetés-végrehajtásban dolgozókat is kérte, legalább 40-50 fővel vegyenek részt a tüntetésen. A megyei rendőr-főkapitányság és a katasztrófavédelem szegedi alapszervezete egyelőre nem alakított ki hivatalos álláspontot.

A tiniambulanciáknak is köszönhető, hogy kevesebb az abortusz

Sereghajtó Csongrád megye

Országos összehasonlításban kevés abortuszt végeznek Csongrád megyében. A szakfőorvos szerint ez elsősorban a fiatalok megfelelő felvilágosításának, valamint a lakosság műveltségének köszönhető.

Elkészült az ország 2004-es abortusztérképe. A KSH adatai alapján Csongrád megye kiugróan jó helyen áll: csak a Nyugat-Dunántúli öt megyéjében végeznek az ittenihez hasonlóan kevés – ezer, 14 és 49 éves kor közötti nőre vetítve kevesebb mint húsz – művi terhességmegszakítást. A beavatkozások csökkenése folyamatos: 2001-ben 2642, tavaly 2168 ilyen műtétet végeztek.

Miért kevesebb az országos átlagnál itt az abortuszok száma? Dr. Pál Attila megyei szakfőorvos is csak találgatni tud. – Egyrészt talán a tiniambulanciák sikerességének köszönhető – mondta. – Intézményvezetőként nagyon erőltettem ezeket a beindítását, és be is váltották a hozzájuk fűzött reményeket. Sok fiatal fordul meg a rendeléseken, vannak, akik ba-

rátnőik javaslatára, mások szülei kíséretében.

”Tavaly 97 ezer 500 gyerek született és 52 ezer abortuszt végeztek el.

A tiniambulanciákon délutánonként fogadják a fiatalokat, hogy ne találkozhassanak ismerős felnőttekkel, és ezeken a rendeléseken fiatal orvosok dolgoznak, akikkel ez a korosztály szót tud érteni. Sokan így könnyebben rászánják magukat a vizsgálatokra, illetve nem érzik annyira

ra kellemetlennek a fogamzásgátlásról való beszélgetést.

Csongrád megyében középiskolákat is látogatnak nőgyógyászok. – A szexuális életre való nevelés összességében valószínűleg hatékonyabb Csongrád megyében, mint a környéken – következtetett dr. Pál Attila, aki szerint emellett van egy másik oka is a kevés abortusznak. – Szeged egyetemi város, sok művelt fiatal él nálunk – mondta.

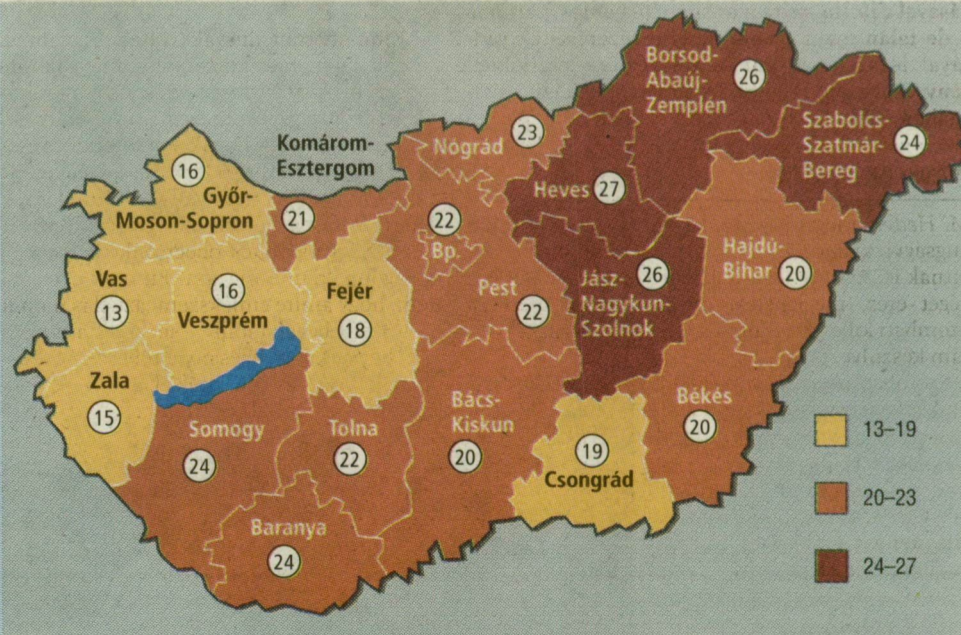
Az országos abortuszrangsorban Heves megye áll a legrosszabbul: ott 2004-ben minden ezer nő közül 37 vetette el gyermekét. Hasonlóan rossz mutatókkal rendelkezik Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye is. A legkevesebb művi terhességmegszakítást 2004-ben Vas megyében végezték.

Tavaly Magyarországon 97 ezer 500 gyerek született és 52 ezer abortuszt végeztek el.

TIMÁR KRISZTA

A TERHESSÉGÜK MEGSZAKÍTÁSÁT KÉRŐ NŐK SZÁMA MEGYÉNKÉNT (2004)

Ezer nőre vetítve a 14–49 éves korosztályban

Forrás: KSH

DM-grafika